

Πολιτιστικός Σύλλογος Αποστολιανών “Οι Απόστολοι”

Η Παλαιϊνή Φορεσιά

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Χαρούμενο και Ευτυχισμένο

το **2018**

Η Παλαιινή Φορεσιά

Η αναζήτηση και η διάσωση του πολιτιστικού θησαυρού, που υπάρχει ακόμα στο Αποστολιανό σπίτι, αποτελεί χρέος δικό μας και φόρος τιμής στις προηγούμενες γενιές.

Η γυναίκα είναι συμπαραστάτης του άντρα στον αγώνα για επιβίωση, στο αλώνι, στον τρύγο, στο λιομάζωμα. Παράλληλα, έχει την ευθύνη της κουζίνας, της ανατροφής των παιδιών, αλλά και της κατασκευής όλων των ρούχων που χρειάζεται η οικογένεια και το σπίτι.

Παρ' όλο που οι Αποστολιανοί είναι αγρότες, γίνονται ξακουστοί έμποροι, βελτιώνουν την οικονομική τους κατάσταση, έρχονται σε επαφή με άλλες περιοχές, αστικά κέντρα και επηρεάζονται.

Σε κάθε σπίτι υπάρχει η καλή ανδρική στολή (τσόχινα ή σαλβάρια) και γυναικείες φορεσιές, περίσσια στολισμένες, που δεν έχουν να ζηλέψουν τίποτα από το ντύσιμο των αστικών κέντρων. Ακόμα και παρασόλια (ομπρελίνα) συνόδευαν την έξοδό τους.

Η γυναίκα στους Αποστόλους κατασκευάζει στον αργαλειό υφάσματα βαμβακερά και μπόλιες, από τα οποία θα γίνουν εσώρουχα, σεντόνια, πουκάμισα, ποδιές ανδρικές και γυναικείες, σε πολλούς χρωματισμούς, δαντέλες για γαρνιρίσματα, σωστά αριστουργήματα. Στα θαυματουργά χέρια της απλά υλικά μεταμορφώνονται σε αληθινές δημιουργίες.

Αυτό που παρατηρούμε και ξεχωρίζει την αποστολιανή γυναικεία φορεσιά σε σχέση με τις υπόλοιπες παραδοσιακές κρητικές φορεσιές είναι: Δεν φορούν μακριά βράκα, δεν φορούν ποδιά, ούτε μαντήλι. Οι άνδρες φορούν πάντα άσπρα πουκάμισα και μαύρα μόνο στο πένθος (40 ημέρες).

Οι Αποστολιανοί έδιναν μεγάλη σημασία στην καθαριότητα και στην εμφάνισή τους. Οι γιαγιάδες προέτρεπαν τα παιδιά να είναι πάντα καλοντυμένα και να προσέχουν τα ρούχα τους. Έλεγαν: "Στόλισε τον καντηλιέρη να φαντάζει σα κοπέλι".

Το ημερολόγιο αυτό αποτελεί μέρος της καταγραφής ενός τεράστιου υλικού που συγκεντρώνεται για να αποτελέσει αρχείο του συλλόγου Αποστολιανών.

Αυτό τον θησαυρό, που απλώνεται μπροστά σας, κρατήστε τον και θα ακούσετε τους παλμούς του τόπου μας ολοζώντανα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ευχαριστεί τους χωριανούς μας, που άνοιξαν τα σπίτια τους και την καρδιά τους για να συγκεντρωθεί αυτό το υλικό, καθώς και τα μέλη και φίλους του συλλόγου για την βοήθεια και την συμμετοχή τους σε όλες τις δράσεις του. Σας εύχεται από καρδιάς υγεία, αγάπη και χαρά στα σπιτικά σας.

Χρόνια Πολλά, Καλή Χρονιά

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Σώζονται αρκετές φορεσιές, αυθεντικά κομμάτια που είναι κατασκευασμένα από ακριβά υφάσματα (ταφτάδες, βελούδα, δαντέλες, μετάξι), τα οποία έραβαν στο χωριό και τα στόλιζαν περίτεχνα.

Η Ελένη Μαχαιριανάκη είναι ξακουστή ράφτρα.

Τα χρώματα πολυλοΐσιμα, κυρίως βυσσινί, κίτρινο, καφέ κ.α.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Η γυναίκα στην καθημερινότητά της φορά απλά ρούχα, μακριά φούστα και ζιπόνι από υφάσματα βαμβακερά, μάλλινα ή μπόλια, που φτιάχνονται στον αργαλειό.

Όμως, στις επίσημες εκδηλώσεις, στην εκκλησία και τα πανηγύρια ντύνεται όμορφα, ακολουθώντας τη μόδα των αστικών κέντρων.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

<u>Κ</u>	<u>Δ</u>	<u>Τ</u>	<u>Τ</u>	<u>Π</u>	<u>Π</u>	<u>Σ</u>
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

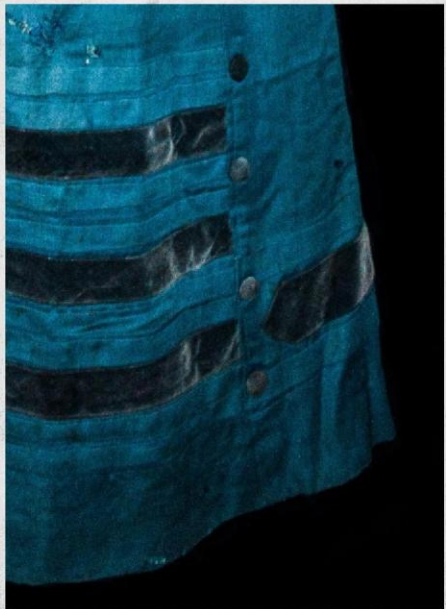
Το ζιπόνι είναι κοντό, σεμνό ρούχο και καλύπτει όλο το επάνω μέρος του κορμιού, κλείνει μέχρι το λαιμό, αλλά στο άνοιγμα του στήθους V ή U καλύπτεται με δαντέλα.

Όλο το ζιπόνι, καθώς και τα μανίκια είναι στολισμένα με σιρίτια, πιετάκια, βελούδα και δαντέλες.

Από το ίδιο ύφασμα της στολής φορούν ζώνη που είναι σταθερή, στερεωμένη με μπανέλες και πιετάκια, για να είναι σφιχτή και να αγκαλιάζει τη μέση.

ΜΑΡΤΙΟΣ

<u>Κ</u>	<u>Δ</u>	<u>Τ</u>	<u>Τ</u>	<u>Π</u>	<u>Π</u>	<u>Σ</u>
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Η φούστα είναι πάντα μακριά,
με λίγες σούρες μπροστά και πολλές σούρες πίσω,
που σχηματίζουν κούδα (σουρά).

Στο κάτω μέρος είναι στολισμένη με
χαρμπαλάδες, πιετάκια και πλισέδες,
γαρνιρισμένη με βελούδο ή άλλο ύφασμα
σε πιο ανοιχτές αποχρώσεις.

Περίτεχνη και πανέμορφη
με διαφορετικά υφάσματα,
ανάλογα με την εποχή
και την ηλικία.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Το κόσμημα
είναι απαραίτητο συμπλήρωμα.

Φορούν περιλαίμιο
με κοσάργια και μαμουδιέδες.

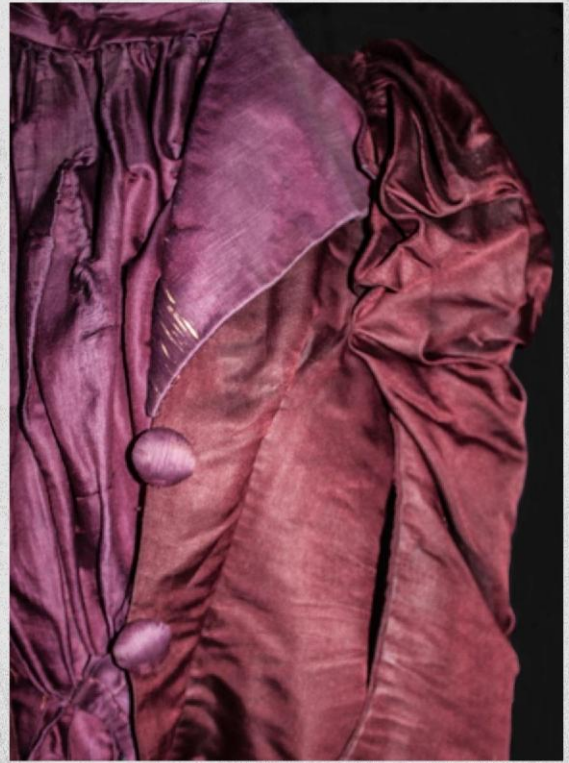
Το στήθος καλύπτεται με
2-3 σειρές κολαιίνες.

Από το λαιμό κρέμονται
μία ή δύο σειρές αμπρακάμοι
με διπλό σταυρό τα μποτόνια.

ΜΑΙΟΣ

<u>Κ</u>	<u>Δ</u>	<u>Τ</u>	<u>Τ</u>	<u>Π</u>	<u>Π</u>	<u>Σ</u>
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Συνήθως το κεφάλι μένει ακάλυπτο,
με τα μαλλιά πλεγμένα σε κοτσίδες,
τυλιγμένες γύρω από το κεφάλι.

Σε κάποιες περιπτώσεις (κρύο, ήλιος)
φορά μεταξωτό μαντήλι,
σε χρώμα βυσσινί ή καφέ.

Λεπτομέρεια.

Εσάρπα, κατασκευασμένη
από ίνες Αθανάτου.

ΙΟΥΝΙΟΣ

Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Για την καθημερινότητα
φορούν ρούχα πιο απλά
πάντα φτιαγμένα στον αργαλειό,
διακοσμημένα με σχέδια.

Λεπτομέρεια.
Το σκίσιμο στο μεσοφόρι
διευκολύνει το θηλασμό.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Ανδρικό γιλέκι - μεϊτάνι.

Ο άνδρας φορά
τα σαλβάρια ή τσόχια.
(Αποτελούνται από τη βράκα,
το γιλέκι και το μεϊτάνι).

Το γιλέκι, βαθύ μπλε, σταυρωτό, χωρίς μανίκια,
μπαινεί πάνω από άσπρο πουκάμισο, κλείνει εμπρός,
κουμπώνει στο πλάι με θηλιές και κουμπάκια,
γαρνιρισμένο με πολλές σειρές μαύρο ή μπλε γαϊτάνι.

Το μεϊτάνι έχει μανίκια, είναι μεσαίο,
φοριέται πάνω από το γιλέκι, τελείως ανοιχτό.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

<u>Κ</u>	<u>Δ</u>	<u>Τ</u>	<u>Τ</u>	<u>Π</u>	<u>Π</u>	<u>Σ</u>
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Το χειμώνα φορούν το καπότο.
Είναι χοντρή τσόχνη κάπα,
με κουκούλα, με μανίκια ή χωρίς.
Εσωτερικά είναι επενδυμένη
με μπλε ή κόκκινη τσόχα.

Έχει πλούσιο κέντημα
μέσα και έξω στα τελειώματα,
στα μανίκια και
στους γιακάδες.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Στις αρχές του 20ου αιώνα
αντικαθίσταται σιγά-σιγά η βράκα
με την **γκιλότα**.

Είναι στενή στα πόδια
και μπαίνει μέσα στα στιβάνια,
φαρδύτερη στο πάνω μέρος,
από μεζ ύφασμα.
Φοριέται με άσπρο πουκάμισο
και γιλέκι.

Συνήθως φορούν
και κρουσσάτο μαντίλι.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

<u>Κ</u>	<u>Δ</u>	<u>Τ</u>	<u>Τ</u>	<u>Π</u>	<u>Π</u>	<u>Σ</u>
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Εσωτερικά η γυναίκα φορούσε
όχι τη μακριά βράκα, όπως σε άλλες περιοχές,
αλλά κοντή μέχρι το γόνατο,
από άσπρο χασέ ή μπόλια,
στολισμένη με πιετάκια, σιρίτια και δαντέλες.
Την έδεσαν στη μέση με χοντρό κορδόνι
(τσικούρι) ή με κουμπιά.

Τους στηθόδεσμούς τους
έραβαν μόνες τους.

Τα μισοφόρια ήταν και εκείνα
διακοσμημένα στο τελείωμα
με δαντέλες και κεντήματα.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Οι γυναίκες δεν φορούν ποδιά
 με την καλή φορεσιά.
 Τη φορούν για να προφυλάξουν
 τη φούστα,
 να μεταφέρουν κάτι
 ή να τοποθετήσουν το κέντημά τους.
 Είναι υφαντή στον αργαλειό,
 με σχέδια περαματιστά
 ή κεντημένα.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

☉ Το ΔΣ του Συλλόγου

Πρόεδρος: Μαρία Δαμιανάκη
Αντιπρόεδρος: Χριστίνα Καρκανάκης
Γραμματέας : Γεώργιος Τσικαλάκης
Έφορος : Λένα Ηγουμενάκη
Ταμίας : Βασίλης Ελευθεριάδης
1^ο Αναπληρωματικό Μέλος : Γεώργιος Ηγουμενάκης
2^ο Αναπληρωματικό Μέλος : Ελένη Πετροδασκαλάκη
3^ο Αναπληρωματικό Μέλος : Κωστής Βασιλάκης

☉ Ελεγκτική Επιτροπή:

Μανόλης Δαμιανάκης
Μαρία Μπιτζαράκη
Μαρία Νικολακάκη

☉ Έκδοση

Πολιτιστικός Σύλλογος Αποστολιανών Οι Απόστολοι
Απόστολοι Πεδιάδος- Ηράκλειο Κρήτης
Δήμος Μινώα Πεδιάδος- ΤΚ 70006
Τηλέφωνο: 2891032262
Facebook: Πολιτιστικός Σύλλογος Αποστολιανών

☉ Επιμέλεια

Μαρία Δαμιανάκη
Χριστίνα Πετροδασκαλάκη
Τσουκιά Ιωάννα